

Hållbarhetsprogram för Haga

SAMRÅDSVERSION

Tillhör samhällsbyggnadsnämndens beslut 2022-03-23

*Haga ska vara ett föredömligt exempel
på hållbar samhällsplanering i Laholms
kommun.*

Innehåll

INLEDNING	5
Bakgrund	5
Vad är ett hållbarhetsprogram?	5
Vem beslutar om ett hållbarhetsprogram?	5
Ansvarsfördelning	5
Implementering och uppföljning	6
Markanvisning i Haga	6
Hållbarhetsprogrammets syfte	6
Fler perspektiv på hållbarhet	7
Områdeskarta	7
KOMMUNALA DOKUMENT	8
Planprogram	8
Vattenskyddsområde	8
NATIONELLT	9
Klimatdeklarationer	9
Miljöcertifieringssystem	9
FOKUSOMRÅDEN FÖR HÅLLBART HAGA	10
1. Bebyggelse och rumsliga stadskvaliteter	10
2. Hållbar mobilitet	10
3. Grön- och blåstruktur	10
4. Resurser i kretslopp	10
5. Anpassad luft, ljus-, och ljudmiljö	11
1. BEBYGGELSE OCH RUMSLIGA STADSKVALITETER	11
Hållbarhetsmål 1: Sociala perspektiv, mötesplatser och blandad bebyggelse	11
Hållbarhetsmål 2: Klimatsmart byggande	12
2. HÅLLBAR MOBILITET	14
Hållbarhetsmål 3: Miljövänliga val av färdmedel	14
3. GRÖNSTRUKTUR	15
Hållbarhetsmål 4: Gröna värden och ekosystemtjänster	15
4. RESURSER I KRETSLOPP	16
Hållbarhetsmål 5: Resursutnyttjande och cirkulära flöden för VA	16
Hållbarhetsmål 6: Miljöriktig avfallshantering	17
Hållbarhetsmål 7: Hållbara materialval	18
5. ANPASSAD LUFT-, LJUS- OCH LJUDMILJÖ	19
Hållbarhetsmål 8: God boendemiljö	19

Medverkande

Hållbarhetsprogrammet har tagits fram av en arbetsgrupp bestående av medarbetare från samhällsbyggnadsförvaltningen på Laholms kommun.

Agnes Marklund, planarkitekt

Elin Tallqvist, miljöstrateg

Katinka Lovén, översiktsplanerare

Arian Limani, mark- och exploateringsingenjör

Rebecka Thise, planekolog

Ulf Wallinder, Laholmsbuktens VA

Malin Bogren, trafikplanerare

2022-02-24

Hållbarhetsprogrammet tillhör Kommunstyrelsens beslut 202x-xx-xx, §XX

INLEDNING

Bakgrund

I en motion till kommunfullmäktige år 2015 föreslogs att de av kommunen inköpta fastigheterna kring området Haga i Skottorp skulle planeras för ett miljöanpassat byggande och att kommunen i sin planering av området ställer krav på att byggandet i området sker så miljösmart som möjligt. Det anfördes vidare i motionen att om någon exploatör vill vara miljömässigt innovativ ska det finnas utrymme för detta. I motionen gavs dock ingen närmare fingervisning om vilka konkreta åtgärder som avses vid en sådan planering av området som motionen föreslår.

Kommunfullmäktige biföll den 15 december 2015 (§158) motionen och uppdrog samtidigt åt miljö- och byggnadsnämnden att ta fram ett förslag till planprogram för Haga. Planprogrammet antogs den 27 augusti 2019 § 179 och syftar till att utgöra ett samlat planeringsunderlag samt lägga strukturen för en hållbar fysisk struktur av området.

Fullmäktiges ambitioner föranledde en diskussion om långtgående tekniska krav på bostadsbebyggelsen och områdets infrastruktur. För att kunna redovisa förutsättningarna samt konsekvenserna av ett sådant kravställande samt hur detta påverkar exploateringskalkylen behövdes information från flera samverkansaktörer. Därför gav Kommunstyrelsen den 12 maj 2020 Laholmsbuktens VA, Laholmshem, Servicekontoret och Planeringsenheten (i samarbete med Hallandstrafiken & Södra Hallands Kraft) i uppdrag att ta fram en bedömning av kostnadsbild, förutsättningar och konsekvenser för att utbyggnaden av bostadsområdet Haga, Skottorp ska kunna profileras som miljöanpassat byggande med en infrastruktur av hög innovationsgrad. Laholmshem fick i särskilt uppdrag att undersöka en förskola med sex avdelningar som passivhus. Förslagen som togs fram av samverkansaktörerna presenterades och omarbetades till detta hållbarhetsprogram.

Vad är ett hållbarhetsprogram?

Ett hållbarhetsprogram är ett strategiskt styrdokument för utvecklingsprojekt, som ger medverkande offentliga och privata aktörer en gemensam grund och styrning för hållbar utveckling av ett område. Ett hållbarhetsprogram ger ett bredare grepp om hållbarhet än exempelvis ett miljöprogram och säkrar en god arbetsmetodik. Hållbarhetsprogrammet kan med fördel användas vid markanvisningstävlingar och upphandlingar för att låta potentiella framtida medverkande aktörer i ett utvecklingsprojekt redovisa hur de svarar upp mot programmets hållbarhetsprinciper. Det kan även användas som avtalshandling vid markanvisningar och marköverlåtelse, där fastighetsägare förbinder sig att följa hållbarhetsprogrammet.

Vem beslutar om ett hållbarhetsprogram?

Hållbarhetsprogrammet ska antas av Kommunfullmäktige i samband med antagandet av detaljplanen. Hållbarhetsprogrammet kan därmed, i dialog med exploatörer och medborgare revideras fram till detaljplanens antagande.

Ansvarsfördelning

Laholms kommun är initiativtagare till och ansvarig för framtagandet av Hållbarhetsprogrammet. För att uppnå hållbarhet i ett större perspektiv har flera aktörer och kompetenser involverats. Hållbarhetsprogrammet har därför arbetats fram av medarbetare på Laholms kommun i samarbete med aktörer från Laholmsbuktens VA, Laholmshem, Hallandstrafiken och Södra Hallands kraft.

I hållbarhetsprogrammet framgår det under varje planeringsprincip vilken aktör (kommun eller exploatör) som ansvarar för genomförandet av den specifika hållbarhetsprincipen. Laholms kommun är ansvarig för allmän plats och kommunal service som finns att tillgå inom planområdet. För övrig kvartersmark är privata exploatörer ansvariga för att hållbarhetsprogrammets intentioner efterföljs.

Implementering och uppföljning

Både kommun och byggherrar ansvarar för att hållbarhetskraven arbetas in i handlingar i projekteringsfasen och den färdigställda miljön som respektive aktör är ansvarig för. Exploatör och kommun ansvarar för att kommunicera projektets hållbarhetskrav till samtliga medverkande, underkonsulter etc. som arbetar med projektet samt att följa upp att kraven följs.

Uppföljningen av hållbarhetsprogrammet kommer vara skild från bygglovsprocessen. Uppföljning av programmet kommer att ske i samband med ett markanvisningsavtal efter hand utarbetas för områdets olika utbyggnadsetapper. För att underlätta uppföljning finns det en möjlighet att fylla i uppföljning i tabellen där hållbarhetsprinciperna framgår.

Markanvisning i Haga

Alla markanvisningar inom området, med tävling eller genom direkt anvisning, ska ske på ett sådant sätt att det skapas möjligheter för hållbarhet och att höga ambitioner säkerställs. Detta ska göras med hjälp av hållbarhetsprogrammets fokusområden och principer. Framkommer andra hållbara perspektiv än de omnämna i hållbarhetsprogrammet ska dessa värderas utifrån ambitionen med området. Innovation, nytänkande och kreativitet ska främjas i området. Hållbarhetskompetens ska vara delaktig i utvärdering av markanvisningsförslag, både vid tävling och direkt anvisning.

Trovärdiga och ambitiösa hållbarhetskoncept ska vara avgörande för att få markanvisning i området.

Hållbarhetsprogrammets syfte

Detta hållbarhetsprogram har tagits fram för att förtydliga kommunens målsättning för en hållbar utveckling i samband med detaljplanering och utbyggnad av framtidens Haga. Hållbarhetsprogrammet är en utveckling av kommunfullmäktiges inriktningsbeslut för planeringen av Haga och ska ses som en politisk viljeyttring om den hållbarhetsnivå som framtidens bostadsmiljöer i Haga ska ha.

Hållbarhetsprogrammet reglerar även det som inte går att styra direkt i planprogram eller detaljplan via plan- och bygglagen. Hållbarhetsprogrammet samlar frågor ur ekologiska, sociala och till viss del ekonomiska aspekter samt anger mål och krav som ska eller bör följas i samhällsbyggnadsprocessen med markanvisning och marköverlåtelse, projektering samt till bygglovsprövning för att nå önskvärda kvaliteter i områdets framtida byggda miljöer. Målen och åtgärderna ska dokumenteras och följas upp. Detaljplanen som tas fram parallellt med hållbarhetsprogrammet kommer följa programmets intentioner och skapa förutsättningar för genomförandet av hållbarhetsprinciperna.

Hållbarhetsprogrammet ska användas vid markanvisningar och upphandlingar för att låta potentiella framtida medverkande aktörer i ett stadsutvecklingsprojekt redovisa hur de svarar upp mot programmet.

Fler perspektiv på hållbarhet

För att få med barns perspektiv, kommunens framtid, har hållbarhet diskuterats med kommunens ungdomsforum den 20 maj 2021. Ungdomarnas perspektiv på hållbarhet var till stor del inriktat på social hållbarhet. Med den bakgrunden är det viktigt att det både är miljömässiga och sociala hållbarhetsaspekter som regleras i detta hållbarhetsprogram utöver den exploateringskalkyl som hållbarhetsområdet medför.

Områdeskarta

KOMMUNALA DOKUMENT

Planprogram

Ett planprogram för Haga antogs av kommunstyrelsen den 27 augusti 2019. Planprogrammet syftar till att, utifrån målen och visionerna i kommunens översiktsplan, ta fram ett samlat planeringsunderlag för den framtida fysiska planeringen av planområdet. Vidare ska planprogrammet ligga till grund för

att en eller flera detaljplaner tas fram för området. I planprogram- och detaljplaneskedet finns det begränsade möjligheter att styra hållbarhetsaspekter i byggandet såsom kommunfullmäktige avser. Det är dock i detaljplaneskedet möjligt att säkerställa vissa viktiga hållbarhetsaspekter som bland annat klimatsäkrad höjdsättning, gestaltning, förutsättningar för aktiva gemensamma ytor, tillgänglighet, utformning, vissa materialval, tillräckliga verksamhetslokaler, parkeringsfrågor mm. Detaljplanerna förutsätter därför en långtgående planering av kvarteren. Det sätt planprogrammet förhåller sig till kommunfullmäktiges mål är genom att skapa en struktur som stödjer att ett hållbart liv kan levas på platsen ur alla aspekter samt att förslaget inte motverkar ett hållbart byggande längre fram i processen. Resterande delar som inte går att styra i planprogram/detaljplan behandlas av detta hållbarhetsprogram.

Vattenskyddsområde

Hela planområdet för Haga ligger inom vattenskyddsområde för Skottorps vattentäkt. Planområdet ligger delvis inom sekundär skyddszon och resterande delar ligger inom tertiär skyddszon. Exploatör/exploatör ska följa de av Länsstyrelsen fastställda skyddsföreskrifterna som gäller inom vattenskyddsområde för Skottorps vattentäkt. Exploatör/exploatör ska även följa kommunens gällande riktlinjer för exploatering inom vattenskyddsområde. Riktlinjerna beskriver hur vattentäkten behöver skyddas och är ett stöd i bedömningen av enskilda projekt för att ramdirektiv och lagstiftning ska följas.

Följande gäller inom sekundär skyddszon:

- Transporter med skadliga ämnen (t.ex. petroleumprodukter, lösningsmedel och impregneringsmedel) i större mängd än 250 liter, får inte ske utan tillstånd från kommunens nämnd för miljöfrågor.
- Lagring av ensilage som kan avge pressvatten eller

hantering av gödsel får inte förekomma utan tillstånd.

- Den största risken för spill och läckage är under anläggningstiden. Vid spill och läckage ska 112 alltid larmas.
- Täta avloppsledningar med regelbunden inspektion krävs för hushållsspillvatten. Vid behov ska ledningarna omedelbart renoveras eller läggas om.
- Diken med tillhörande brunnar ska vara täta och renoveras eller läggas om vid behov.
- Avfall ska förvaras i täta kärl.
- Asfalt och oljegrus måste användas som beläggning på gator.
- Vägsalt får endast användas före prognostiserad halka när det gäller väghållning inom det sekundära skyddsområdet.
- Upplag av snö från trafikerade ytor utanför sekundär zon får inte ske inom den sekundära zonen.
- Nyetablering av anmälnings- eller tillståndspliktig miljöfarlig verksamhet som innebär risk för förorening av mark eller grundvatten är förbjuden.
- Anläggningar för lagring av kyla eller värme ur mark eller grundvatten får inte utföras utan tillstånd från kommunens nämnd för miljöfrågor.

NATIONELLT

Klimatdeklarationer

Från den 1 januari 2022 gäller krav på klimatdeklaration vid uppförande av nya byggnader. Det innebär att byggherrar ska redovisa vilken påverkan på klimatet en ny byggnad har. En klimatdeklaration innebär att utsläpp av växthusgaser beräknas från hela byggskedet, det vill säga från produktskedet och byggproduktionskedet, för att på så sätt deklarerat detta som byggnadens klimatpåverkan.

Inledningsvis syftar klimatdeklarationen till att öka kunskapen om byggnadens klimatpåverkan och livscykelanalyser. På sikt är målet att minska klimatpåverkan från byggnader som uppförs genom att allt lägre utsläppsnivåer tillåts.

Miljöcertifieringssystem

Det finns ett stort utbud av olika miljöcertifieringssystem för byggnader vilka fokuserar på olika parametrar men alla bidrar till att förbättra byggsektorns miljöarbete, exempelvis genom bättre energi- och resursanvändning, minskad miljöpåverkan genom bättre inomhusmiljö och minskad användning av kemikalier. I Sverige är de främsta miljöcertifieringarna Miljöbyggnad, Svanen, LEED och BREEAM. Ett annat vanligt system är Svanen vilken framför allt används för småhus. Utöver miljöcertifieringssystemen finns olika passivhus-certifieringar som fokuserar på särskilt energieffektiva byggnader.

För Laholms kommun är det viktigt att det är hållbara byggnader som byggs i Haga. Att använda sig av certifieringssystem är ett sätt att säkerställa att bebyggelsen uppnår en god hållbarhet. Det viktiga är dock att bebyggelsen är hållbar, inte att den har en specifik certifiering.

FOKUSOMRÅDEN FÖR HÅLLBART HAGA

Detta hållbarhetsprogram tar utgångspunkt i fem prioriterade fokusområden för hållbar stadsutveckling. Fokusområdena är till stor del baserade på Citylabs guide för hållbar stadsutveckling.¹ Under varje fokusområde finns hållbarhetsmål med konkreta hållbarhetsprinciper för Hagaområdet. Hållbarhetsprinciperna ska precisera kommunens viljeinriktning för både allmän platsmark och kvartersmark. I tabellerna nedan framgår det under varje planeringsprincip vilken aktör, kommun (K) eller exploatör (E) som ansvarar för genomförandet av den specifika hållbarhetsprincipen.

1. Bebyggelse och rumsliga stadskvaliteter

Förutsättningar ska skapas för ett nära, tillgängligt och blandat utbud av bostäder, arbetsplatser, service, kultur och rekreation i Haga. Befintlig och ny bebyggelse ska länkas samman, för att åstadkomma en fysiskt och socialt sammanhängande och integrerad ort. Allmänplatsmark och kvartersmark ska utformas för att bidra till välbefinnande och sociala möten.

2. Hållbar mobilitet

Förutsättningar ska skapas för att sänka miljöbelastningen samt öka effektiviteten och tillgängligheten för alla genom att främja hållbara färdssätt och logistiklösningar. Strukturen i den fysiska miljön bör underlätta hållbara resor för alla målgrupper. Likaså bör logistiklösningar för ortens varor och avfall utformas för att underlätta hållbara transporter som minskar belastningen på livsmiljön i orten. Detta gäller även för hur mobilitet och transporter ska fungera under genomförandefasen.

3. Grön- och blåstruktur

Hagas grönstruktur ska knyta an till ortens befintliga grönstruktur. Befintlig vegetation, som huvudsakligen finns kring Haga gård och vattentäkten, behålls för att den nya bebyggelsen ska upplevas som del i ett sammanhang. Inom planområdet planeras en större grön yta, som kan användas av boende i det tillkommande området likväl som av boende från andra delar av Skottorp. Vildare inslag kombineras med mer ordnade sådana för att få variation i karaktär och användning. Grönnytan utgör en möjlighet för människor att knyta an till naturen och erbjuder rekreativ möjligheter och möjlighet att ta en paus i det gröna. Dagvatten ska ses som en resurs och utformning av dagvattendamm ska bidra till biologisk mångfald, en attraktiv vistelsemiljö och en pedagogisk lärmiljö. Områdets robusthet inför förändringar i klimat, med ökad sårbarhet för framtida extrema skyfall och ökande temperaturer är viktiga. Området kommer ha en klimatanpassning med syfte att skydda människor och miljön.

4. Resurser i kretslopp

En låg resursanvändning ska eftersträvas genom att skapa och utnyttja cirkulära flöden för förnybara och fossila resurser, där användningen av förnybara resurser prioriteras före fossila. En förnybar resurs är en naturlig resurs som ständigt fylls på. En resurs måste ha ett hållbart sätt att återhämta sig för att kallas förnybar. Istället för att tillverka, köpa, använda och avyttra, utnyttjar en cirkulär ekonomi att material från en aktivitet eller användning kan bli en resurs för ett nytt användningsområde.

Utsläpp av växthusgaser från områdets byggnader, anläggningar och infrastruktur ska minimeras genom hög energieffektivitet och användning av förnybara energikällor med begränsad miljö- och hälsopåverkan. I första hand ska återvunna och förnybara energikällor

användas. Energisystemet ska vara optimerat och samverka med omgivningen så att områdets behov av tillförd energi minimeras.

En miljö- och hälsomässigt tillförlitlig och resurseffektiv vattenförsörjning och vattenförvaltning ska säkerställas med en säker leverans av dricksvatten liksom ett hållbart och resurseffektivt omhändertagande av spillvatten (svart- och gråvatten) samt regn- och dagvatten.

5. Anpassad luft, ljus-, och ljudmiljö

En god luftkvalitet ska säkerställas och luftkvalitetsfrågor ska inkluderas i ett tidigt skede för att undvika framtida problem. Goda ljusförhållanden ska säkerställas för att värna om hälsoaspekter och urbana kvaliteter avseende orienterbarhet, trafiksäkerhet, trygghet och estetik. En god ljudmiljö ska eftersträvas genom att motverka störande ljud och genom att bidra till positiva ljudupplevelser för en hållbar stadsmiljö.

1. BEBYGGELSE OCH RUMSLIGA STADSKVALITETER

Hållbarhetsmål 1: Sociala perspektiv, mötesplatser och blandad bebyggelse

Haga ska integreras med befintliga Skottorp och de som redan nu bor i Skottorp ska kunna nyttja Hagas framtida kvaliteter. Förutsättningar ska skapas för ett nära, tillgängligt och blandat utbud av bostäder, skola, kultur och rekreation i det planerade området, med beaktande av det befintliga utbudet av dessa funktioner i Skottorp och dess omnejd. Detaljplanen ska möjliggöra grundförutsättningar för social hållbarhet.

De offentliga miljöerna ska vara platser för möten och avkoppling, rörelse och aktivitet. De ska upplevas trygga och vara tillgängliga för alla, utan att ställa kommersiella krav på besökarna. En sammanhängande struktur av de offentliga miljöerna bör skapas i området och det bör finnas tillräckligt rymliga offentliga friytor som kan erbjuda flerfunktionalitet samt variation i utformning. Skolmiljön i området ska vara stimulerande och inkluderande.

I tabellerna nedan framgår det under varje planeringsprincip vilken aktör, kommun (K) eller exploatör (E) som ansvarar för genomförandet av den specifika hållbarhetsprincipen.

Principer	Ansvar	Uppföljning
Bostäder i området ska utföras i olika storlekar och kostnad (i viss utsträckning även varierande upplåtelseform). Fördelning av lägenhetsstorlekar balanseras utifrån varje parts åtagande och affärsidé så att målbilden om socialt blandat boende nås.	E	
Lokaler i bottenvåningen planläggs i strategiska stråk. Syftet är att skapa gaturum med liv och rörelse och bidra till funktionsblandning.	K (DP)	
Huvudentréer vänds ut mot gatan. Bestämmelserna kommer tillämpas i syfte att skapa kontakt mellan fasad och gata så att gaturummet upplevs tryggt, intressant och levande.	E	

I markanvisningar ska åtgärder som stöder återbruk samt sociala möten värderas. Gemensamma ytor ska finnas för de boende i området. Kan vara en uthyrningsbar lokal, lokal för mindre möten och hobbyprojekt, pergola med sittplatser osv.	E	
Utformningen av och innehållet på de allmänna platserna ska gå att variera med tidpunkt, årstid och behov. Gestaltningen av torgytor och gaturum möjliggör flera användningsområden till exempel tillfälliga arrangemang. Platser i området är flexibla och möjlighet för att koppla in på el och vatten byggs för att möjliggöra tillfälliga aktiviteter.	K	
De allmänna platserna ska ge möjlighet för alla att ta del av gratis upplevelser och aktiviteter.	K	
Reglera bostadstyper med bebyggelsens höjd och placering. Detta kommer användas för att uppnå en lämplig skala gentemot angränsande bebyggelse, områdets befintliga kulturhistoriska värden samt en mänsklig skala med variation inne i stadsdelen.	K (DP)	
Allmänna ytor ska inrymma flera olika typer av aktivitetsområden för olika åldersgrupper, såväl yngre som äldre ska kunna utföra fysisk aktivitet i området.	K	
Skol- och förskolemiljöer lokaliseras på ett sådant sätt att de har direktkontakt med allmänna ytor utan exempelvis omslutande kvarter eller höjdskillnader	K	
Skolmiljöerna, både inomhus och ute är tillgängliga för andra ändamål efter skolornas stängning och samutnyttjas på ett flexibelt sätt.	K	
Förskole- och skollokaler ska utvecklas så att delar kan samnyttjas genom att göras tillgängliga för andra ändamål efter stängning	K	
Barn ges möjlighet till att medverka i utformningen och påverka skolmiljön	K	
Både kommun och exploatör ska tillföra konst till området. Dessa kan vara av varierande karaktär och omfattning. Konstbudget hos exploatör är fördelaktigt.	K E	

Hållbarhetsmål 2: Klimatsmart byggande

Haga ska kännetecknas av effektiva och resurssnåla energisystem där lokala förutsättningar tas vara på för en minskad klimatpåverkan. All ny bebyggelse ska som minst uppnå Boverkets byggregler, men högre satta mål uppmuntras och premieras. Genom smart planering ska byggnader positioneras och utformas så att ljus och värme kan utnyttjas i lokalerna. De boende ska uppmuntras till smarta och medvetna val. Bostäder bör därför utrustas med informations- och kommunikationsteknik som ger boende snabb och enkel information om förbrukning av el, vatten och värme. Systemen ska möjliggöra smart styrning av vitvaror, ventilation mm. Genom att synliggöra miljö- och klimatsmarta lösningar skapas en unik bebyggelse med stark identitet.

Principer	Ansvar	Uppföljning
Byggnaderna ska vara anpassade för att enkelt kunna montera eller integrera solceller och andra förnybara energilösningar på fasader och tak. Takfall, taklutning och placering av objekt på taken ska optimeras för att säkerställa en god solenergipotential.	K E	
Vid nybyggnation av kommunala verksamhetslokaler ska de minst uppnå kraven för "Miljöbyggnad silver" enligt SGBC ² , eller likvärdig nivå enligt annat certifieringssystem.	K	
Belysning på kvartersmark och allmän plats ska utformas med energieffektiv teknik avseende styrning, verkningsgrad och totaleffekt. Belysningsprodukten ska även vara miljövänlig, beaktande mot närliggande naturområden med nattaktiva djur och gestaltningsmässigt tillfredställande avseende utformning och ljus.	K	
Samtliga flerbostadshus och verksamhetslokaler ska vara Svannenmärkta eller minst uppnå kraven för "Miljöbyggnad silver" enligt SGBC ³ , eller likvärdig nivå enligt annat certifieringssystem. Högre standard premieras vid markanvisningar.	E	
Elektricitet som används under byggskedet ska vara miljömärkt med Bra Miljöval.	K E	
Samtliga lägenheter och lokaler ska ha individuell mätning av el och varmvatten som möjliggör snabb och enkel information om förbrukningen.	K E	
Uppvärmning av byggnader ska så långt som möjligt ske med ett energisnålt alternativ där förnybara källor och värmeåtervinning eftersträvas.	K E	
Enbostadshus som är svanenmärkta, passivhus eller har en annan typ av hållbar certifiering premieras.	K	
Möjligheten för att bygga passivhus med bredare standardväggar ska återspeglas i detaljplanens möjliggörande av byggnadsarea i detaljplanen.	K (DP)	
Att bygga hållbart med trästomme är ett förstahandsalternativ. Möjligheten att bygga med trästomme med högre bjälklagshöjder ska återspeglas i detaljplanens möjliggörande av nockhöjder i detaljplanen. Som utgångspunkt är homogena betongbjälklag ca 300mm. Hybridbjälklag min 400mm och KL-trä min 500mm.	K (DP)	
Vid markanvisningar ska kommunens exploateringskalkyl ta hänsyn till värdepåverkan vid långtgående kravställande på hållbarhet och klimatsmart byggande. Försäljning av kommunal mark/tomter i Haga ska vara tydliga med transparenta krav på hållbarhet.	K	
De boende ska erbjudas information- och/eller utbildning som underlättar hållbara livsval.	E	

2. HÅLLBAR MOBILITET

Hållbarhetsmål 3: Miljövänliga val av färdmedel

Strukturen i den fysiska miljön ska underlätta hållbara resor för alla målgrupper och sänka miljöbelastningen samt öka effektiviteten och tillgängligheten för alla genom att främja hållbara färdmedel och hållbara logistiklösningar. Transportsystemet i Haga ska ge alla människor samma möjlighet att ta sig fram oavsett ålder, ekonomiska förutsättningar eller funktionsnedsättning. En lokal livsmiljö är lika viktig som en hög framkomlighet. Haga ska utformas med en hög servicenivå på gång och cykel, möjlighet för kollektivtrafiklösningar ska tas fram och kopplas samman med omgivande målpunkter. De boende ska kunna välja transportslag flexibelt utifrån de behov som finns för stunden.

Principer	Ansvar	Uppföljning
Stadsdelen och dess gaturum ska utformas så att det tydligt signalerar följande trafikhierarkiska prioritering: 1. Gång och cykel 2. Kollektivtrafik/godstrafik 3. Bilpool 4. Privatbilar	K	
Huvudgata ska utformas för att kunna placera busshållplats i strategiskt läge, på gångavstånd för boende och verksamheter. Hållplatserna ska vara tillgänglighetsanpassade, upplevas trygga samt utformas med god komfort och väderskydd.	K	
Korsningar skall prioritera gående och cyklister.	K	
Hastighetsgränserna inom området ska hållas låga och hastighetsdämpande åtgärder ska genomföras genom gestaltning.	K	
De ytorna närmst entréer till flerbostadshus eller arbetsplatser ska nyttjas till cykelparkering och uppställning av barnvagnar eller liknande funktioner, som en tydlig prioritering av gång- och cykeltrafik. Parkeringar för bilar ska inte ligga i direkt anslutning till huvudentrén (undantagen parkering för personer med funktionsnedsättning).	E	
Lätt åtkomliga, bekväma och säkra cykelparkeringar med väderskydd och låsmöjligheter ska anläggas nära flerbostadshusens entréer och entréer till service- och verksamhetslokaler.	E	
Laddmöjligheter för el- och hybridfordon ska finnas vid varje fastighet för flerbostadshus, vid centrumnoderna samt vid större allmän service.	K E	
I anslutning till varje samlad cykelparkering (utomhus och inomhus) ska det finnas laddningsmöjlighet för elmoped eller elcykel.	E	
Nya kollektivtrafiklösningar för området ska diskuteras med Skånetrafiken och Hallandstrafiken. Där exempel på insatser kan vara att ett flexlinjestopp, en ny linjedragning av befintlig kollektivtrafik eller en stationspendel/buss mot Båstads station.	K	

Kommunen och exploatörer ska genomföra mobility management-åtgärder så att områdets P-normer för bil kan bli mer flexibelt. Inrättande av bil- och cykelpoolslösningar ska vara en prioriterad mobility management-åtgärd.	K E	
--	--------	--

3. GRÖNSTRUKTUR

Hållbarhetsmål 4: Gröna värden och ekosystemtjänster

Grönska bidrar positivt till människors hälsa, biologisk mångfald och motståndskraft mot klimatförändringar. En exploatering av området innebär att en bredare typ av gröna värden kan tillskapas till skillnad från det monotona jordbrukslandskapet. I parker, på torg och vid gator i Haga ska träd och annan vegetation anläggas i syfte att tillföra visuella värden och olika ekosystemtjänster såsom vatten- och luftrening, temperaturdämpning, biologisk mångfald och fördröjning av dagvatten. Dagvattenhantering ska ses som en samhällsplaneringsfråga som berör alla aktörer och alla delar av den täta staden.

Naturbaserade lösningar för hantering av dagvatten tar till vara markens och växternas förmåga att infiltrera och fördröja vatten, och kan även ge mervärden i form av exempelvis upplevelsevärden och biologisk mångfald.

Principer	Ansvar	Uppföljning
Naturinventering av befintliga ekologiska värden ska finnas.	K	
Vegetation ska vara en del av gaturummet. Vid val av vegetation i gaturummet ska beaktas olika växters renande förmåga utifrån ett urval av inhemska arter, särskilt i gaturum där luftföroreningshalten bedöms bli högre.	K	
Planteringar och växtlighet ska planeras med ett långsiktigt perspektiv. Vid val av vegetation ska inhemska arter och träd med lokal proviens vara ett förstahandsalternativ för att stärka områdets anpassning till de lokala förutsättningarna.	K E	
Malmös system för grönytefaktorer (GYF) för kvartersmark samt ekosystemtjänstanalyser ska användas för att bidra till goda livsbetingelser för människor, djur och växter genom att skapa bra mikroklimat och luftkvalitet, god jordkvalitet och vattenbalans samt rekreativa och lämpliga friytor. Exploatörerna ska använda GYF för att utvärdera hur deras kvartersmark bidrar till ett hållbart Haga och presentera detta för kommunen.	K E	
För att förstärka de stödjande ekosystemtjänsterna och förbättra upplevelsevärdena i Haga ska biotopskapande åtgärder skapas både inom kvartersmark och allmän platsmark. Växtlighet som gynnar och samspelar med pollinatörer eller tillför biologiska värden ska premieras.	K E	

Inför exploatering ska det redovisas hur man säkerställer att skadorna på naturmiljön och värdefulla träd minimeras. Preventivt arbete mot invasiva arter ska presenteras. Länsstyrelsernas rekommendationer gällande skydd av träd vid arbeten ska tillämpas. ⁴	E K	
Fastigheter som bebyggs med flerbostadshus ska erbjuda odlingsmöjligheter för de boende.	E	
Bebyggelse bör förses med gröna tak, för komplementbyggnader ska det vara ett förstahandsalternativ.	E	
Samtliga gröna dagvattenlösningar och grönytor ska utformas på sådant sätt och med sådant växtmaterial att behovet av gödning och drift minimeras.	K E	
Gårdar ska utformas med grönska som tar hand om dagvatten och skapar rekreativa värden för de boende. Gården kan utformas som en del av ett större sammanhängande gröonstrukturområde och knyta an till biotoper i närområdet som berikar befintlig natur.	E	
Hårdgjorda ytor ska i största möjliga mån ersättas med genomsläppliga beläggningar, exempelvis grus, stenmjöl, öppen asfalt, smågatsten och gräsarmering där det bedöms vara lämpligt, till exempel på lekplatser och gårdar. Markplanering ska i största möjliga mån utgöras av genomsläpplig markbeläggning.	E	
Dagvattenfördröjande åtgärder ska utföras innan anslutning sker till allmänt dagvattennät.	E	
Jordbruksmarken som planläggs som naturmark ska återgå med delvis anlagd naturmark.	K	
Kommunen ska vid utformning av dagvattensystem, med hänsyn till platsåtgång, biologisk mångfald och estetik i gaturummet samt kostnadsbild, prioritera öppna dagvattenlösningar. Regnbäddar ska vara ett förstahandsalternativ.	K	
Dagvattendammar eller eventuella våtmarker ska utformas för att stärka biologisk mångfald.	K	
Exploatören ska redovisa en strategi för att hantera och rena dagvatten.	E	

4. RESURSER I KRETSLOPP

Hållbarhetsmål 5: Resursutnyttjande och cirkulära flöden för VA

Vattnet ingår naturligt i ett ständigt cirkulärt kretslopp. Dock bygger VA-systemen och den vattenförbrukning och resursanvändning som vi människor fram tills idag byggt upp, mycket på linjära flöden. För att nå ett samhälle som kan kännetecknas med ”miljöprofilering med hög grad av innovation” behöver vi tänka nytt där vattensmart konsumtion beaktas och där vi hittar sätt att

använda våra resurser smartare. I Haga planerar vi för att skapa cirkulära flöden där vi hushåller med vattnet och utnyttjar de olika vattenströmmarna på ett smart.

Principer	Ansvar	Uppföljning
Lokalt omhändertagande ska ske av dagvatten vid fastighet för bevattning.	E	
Lokalt uppsamlingsystem för dagvatten ska ordnas för att distribuera tekniskt vatten till tvätt- och spolvatten. Byggnaden förses med ett extra rörsystem.	E K	
Använt vattnet från handtvätt avleds vidare till spolvatten, som en del i flödet för tekniskt vatten.	E	
Det bör installeras dusch med recirkulerande vattensystem.	E	
Ett system för intern rening av bad- och diskvatten för återcirkulation bör genomföras.	E	

Hållbarhetsmål 6: Miljöriktig avfallshantering

Boende ska ha tillgång till användarvänliga uppsamlingsplatser för det material som sorteras i hemmen. Det ska finnas möjlighet att lämna allt utsorterat avfall i sin närmiljö utan att vara beroende av bil. Även på allmän plats ska det finnas tillgång på papperskorgar med möjligheter till sortering. Den största miljövinsten görs genom att förebygga avfall, det innebär både att minska avfallsmängderna och att minska mängden farliga ämnen i avfallet, vilket måste ske redan i byggskedet. Avfallshierarkin, som är den grundläggande policyn för förebyggande av avfall och avfallshantering i Sverige och EU ska särskilt beaktas.

Principer	Ansvar	Uppföljning
Avfallsutredningar ska tas fram för respektive fastighet där det redovisas hur avfallshanteringen ska fungera. Avfallsutredningen ska utgå från människans behov och vara anpassad både till den som lämnar och den som hämtar avfall.	E	
Väl utformad och praktisk källsorteringsutrustning ska finnas i varje bostad respektive verksamhetslokal.	E	
Organiskt matavfall bör hanteras med matavfallsvarn och ledningar till uppsamlingstank på området för vidare transport till biogasanläggningen i Laholm.	K E	
I varje kvarter med flerbostadshus ska finnas minst ett källsorteringsutrymme som är lättillgängligt för alla, även personer med funktionsnedsättning.	E	
Uppsamlingsplatserna ska utformas med plats för sortering i ytterligare fraktioner i framtiden. En yta som är 10% större än dagens behov rekommenderas.	E/K	

System för att återanvända eller vidareförädla varor och produkter såsom till exempel textil, leksaker och möbler ska möjliggöras inom området. Det innebär till exempel att ett bytesrum eller ”makerspace” med utrymmen och verktyg för till exempel reparationer och slöjd med mera ska kunna inrättas.	E	
Kommunen ska utreda möjligheterna till ett sopsugssystem som exploitörer kan ansluta sig till.	K	
En masshanteringsplan ska tas fram inför byggskedet av varje etapp. Så långt det är möjligt ska massor användas och återanvändas inom Haga.	E	
Under byggskedet ska det vidtas åtgärder för avfallsminimering och sorteringsgraden ska vara hög. Källsortering ska ske enligt minst följande fraktioner: <ul style="list-style-type: none"> a. Förpackningsmaterial som ingår i system för återanvändning (exempelvis standardpallar) b. Farligt avfall (olika avfallsslag separeras) c. El-avfall (olika avfallsslag separeras) d. Trä e. Brännbart f. Plast för återvinning g. Gips h. Skrot och metall i. Mineraliska massor j. Schaktmassor k. Mineralull l. Wellpapp m. Pappersförpackningar n. Glasförpackningar o. Plastförpackningar p. Metallförpackningar 	E	

Hållbarhetsmål 7: Hållbara materialval

Val av produkter och material ska göras så att spridning av miljö- och hälsofarliga ämnen till luft, vatten och mark undviks, samt för att skapa förutsättningar för goda arbetsvillkor och en god arbetsmiljö i produktions- och byggskedet. Byggnader, infrastruktur och offentliga platser utformas avseende materialval och skötselinstruktioner så att boende och verksamhetsutövare kan minimera kontakten med miljö- och hälsofarliga ämnen vid skötsel, drift och underhåll. De material som används i de offentliga rummen i Haga är valda för att vara slitstarka och miljövänliga.

Principer	Ansvar	Uppföljning
Utemiljön ska till största möjliga mån utformas med giftfria material. Därför ska gummiastfalt innehållande bland annat återvunna bildäck, däckgungor och tryckimpregnerat trä inte användas.	K E	
Byggmaterial vars tillverkning medför låg energianvändning ska väljas i så stor utsträckning som möjligt.	E	
Exploatören ska ta fram rutiner för val och riskbedömning av material så att den färdiga byggnaden utgör minsta möjliga miljöbelastning.	E	

Byggmaterial ska, vid både tillverkning och i drift, inte användas, bestå av eller frisätta ämnen som är toxiska för människor eller djur.	E	
Produkter och material som används vid byggnationen av Haga ska vara fria från ämnen med utfasningsegenskaper enligt Kemikalieinspektionens PRIO-kriterier. Användningen av ämnen som enligt Kemikalieinspektionens PRIO-kriterier benämns som "riskminskningsämnen" bör minimeras. Dokumentationen av dessa produkter och material ska redovisas i en loggbok.		
Utomhusmiljön ska utformas med material som inte bidrar till dagvattnets föroreningsbelastning. Det innebär att produkter och konstruktioner som kan släppa ut koppar eller zink till dagvattnet/grundvattnet inte ska användas. Plastprodukter och/eller plastkonstruktioner som uppenbart kan avge mikroplaster till dagvattnet ska också uteslutas.	K E	
Trä/träråvara ska vara PEFC-eller FSC-märkta, eller motsvarande, från ett hållbart skogsbruk. I första hand används närodlat PEFC-märkt trä med korta transportsträckor, i andra hand utomnordiskt FSC-märkt trä.	E	
Materialval vid byggnation görs ur ett livscykelperspektiv där energianvändning för framtagande och destruering också beaktas.	E	
Där det är lämpligt ska återbrukade byggmaterial användas vid uppförandet av byggnader i området.	E	
Byggnader projekteras så att materialen i byggnaderna på ett enkelt och kostnadseffektivt kan återanvändas vid rivning eller renovering så att avfallsmängden minimeras.	E	

5. ANPASSAD LUFT-, LJUS- OCH LJUDMILJÖ

Hållbarhetsmål 8: God boendemiljö

En god boendemiljö handlar till stor del om social hållbarhet. Människor ska känna sig trygga, säkra och erbjudas möjligheter för en god hälsa. Bullernivåer ska vara på sådana nivåer att bostäder kan uppföras inom så stora delar av området som möjligt och skapa hälsosamma och trivsamma ljudmiljöer på såväl privata som offentliga platser. Goda dags- och nattljusförhållanden inomhus, på gårdar och allmänna platser ska säkerställas för att värna om människors hälsa och urbana kvaliteter som orienterbarhet, trafiksäkerhet, trygghet, och estetik. Offentliga miljöer ska vara tillgängliga för alla utan att ställa kommersiella krav på besökarna.

Principer	Ansvar	Uppföljning
Särskild vikt ska läggas vid att tillskapa gods dagsljusförhållanden på skolgården samt lokaler för att stimulera och säkerställa bra förutsättningar för inlärning.	K	

Skolmiljön ska vara försedda med god belysning som inspirerar till olika typer av lek och aktivitet året om.	K	
Under byggskedet ska Naturvårdsverkets riktvärden för byggbuller följas.	K E	
Vid utformning av bebyggelsen ska en god ljudmiljö utomhus eftersträvas. Befintliga riktlinjer, förordningar och vägledningar för ljudnivåer för bostadsbebyggelse och skolgårdsmiljöer ska uppfyllas. En strävan finns för att skapa ljudmiljöer som är betydligt bättre än riktlinjerna. Vid nybyggnation av bostäder bör följande riktvärden för buller från vägtrafik normalt inte överskridas: 55 dBA dygnsekvivalent ljudnivå – utomhus vid fasad och på allmänna platser 70 dBA maximal ljudnivå – vid fasad och på allmänna platser	K	
Ljudkvaliteten för parker och lekplatser bör klassificeras som tysta eller rekreativa och bör anpassas till de miljökrav och sociala hållbarhetskrav som gäller för området. Bedömningskriterierna avser hänsyn till landskapsutformning och möblering, utformning av platser och rumsbildningar med dämpande och skärmande åtgärder för att lokalt skapa en rogivande ljudmiljö.	K	
Vid byggnation ska om möjligt flerbostadshus och lokaler utformas med bättre ljudklassning än Boverkets byggregler. Ljudklassning A eller B eftersträvas för både bostäder och lokaler enligt standard för byggakustik, SS 25267:2015 (bostäder) och SS 25268:2007+T1:2017 (lokaler).	E	
Rum eller avskiljbara delar av rum där människor vistas mer än tillfälligt ska utformas och orienteras så att god tillgång till dagsljus är möjlig.	E	
Kommunen ska vid val av vegetation på allmän plats beakta olika växters renande egenskaper utifrån ett urval av inhemska arter, särskilt i gaturum där luftföroreningshalten bedöms bli högre.	K	
Radonhalter ska följa strålsäkerhetsmyndighetens uppdaterade rekommendationer som framgår av Boverkets byggregler, BBR.	E	
Värmeåtervinning i ventilationssystem bör installeras som, utöver energieffektivitet, även har en god partikelavskiljning.	E	